

ERNEST FIŠER
Varaždin
ernest.fischer.vz@gmail.com

Primljeno: 08. 07. 2014.
Prihvaćeno: 22. 10. 2014.

JAGIĆEVE TRAJNE VEZE S VARAŽDINOM

U ovome radu autor utvrđuje trajne veze Vatroslava Jagića s rodnim gradom Varaždinom, tijekom cijela njegova života, i to na tri plana: a) egzistencijalnom (preko stalne skrbi za obitelj); b) profesionalno-društvenom (u dugogodišnjoj korespondenciji s Ivanom Milčetićem), i c) emotivnom (ostvarenom željom da mu zadnje počivalište bude u obiteljskoj grobnici u Varaždinu). Zaključno pak autor iznosi dosadašnje aktivnosti gradskih vlasti na odavanju posmrtnih počasti ovomu znamenitom Varaždincu.

1.

Pred osam godina, najprije u Beču (1. listopada 2005.), a potom i u Varaždinu (od 13. do 15. listopada), održan je značajan Međunarodni znanstveni skup posvećen životu i djelu Vatroslava Jagića, rođenoga Varaždinca, ali i hrvatskoga književnog povjesničara, kritičara i filologa svjetskog ugleda.¹ Bio je to deseti po redu znanstveni skup u sklopu višegodišnjega projekta istraživanja znanstvenih i stručnih prinosâ najznačajnijih autorâ s područja hrvatske književne historiografije, pod nazivom *Hrvatski književni povjesničari*. Riječ je o projektu kojeg od 1997. uspješno izvode Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu (u suradnji s drugim humanističkim fakultetima i udrugama u Republici Hrvatskoj), a koji je dosad rezultirao i sa 11 znanstvenih zbornika, čiji je glavni urednik prof. dr. Tihomil Maštrović, ujedno i pokretač cijelog projekta. U prvih su devet zbornika (s po jed-

¹ Ovaj tekst predstavlja bitnu nadopunu i donosi nove naglaske istog autora o sličnoj temi, elaboriranoj u izvornom znanstvenom članku pod naslovom "Vatroslav Jagić i Varaždin". Članak je objavljen u *Zborniku o Vatroslavu Jagiću, književnom povjesničaru, kritičaru i filologu* (knjiga I., glavni urednik: prof. dr. sc. Tihomil MAŠTROVIĆ, izd. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2007., str. 379.-393.).

nim sveskom) objavljeni znanstveni radovi posvećeni, redom, Mihovilu Kombolu, Slavku Ježiću, Franji Fancevu, Tomi Matiću, Albertu Haleru, Branku Vodniku, Ivanu Milčetiću, Dragutinu Prohaski i Milanu Rešetaru, dok su za radove posvećene "ocu hrvatske slavistike" Vatroslavu Jagiću bila potrebna čak dva opsežana zbornička sveska: u prvome su tiskani su referati 32 autora (na ukupno 490 stranica), a u drugome je samo za objavu (dosad najcjelovitije) Jagićeve bibliografije i literature o njegovu znanstvenom opusu (autori: Martina Čavar i Ivan Kosić) bilo potrebno više od 420 stranica!²

Već iznesene činjenice bjelodano svjedoče ne samo da je Vatroslavu Jagiću, u stručnoj javnosti, s punim pravom atribuiran naziv vodećeg slavenskog filologa, nego da je i u svom rodnom Varaždinu bio i ostao najznamenitija ličnost u kulturnoj povjesnici ovoga grada. Međutim, svojevrsni je paradoks u tome što je – prema kronologiji svoga profesionalnog djelovanja – Jagić najveći dio svoga života proboravio izvan Varaždina pa čak i izvan domovine Hrvatske, a ipak su njegove veze s rodnim gradom, ali i s hrvatskom domovinom, ostale ne samo čvrste i trajne, već i višekратно potvrđivane i – sudbonosne. Na potonji nas zaključak poglavito upućuju sljedeći glavni izvori. To su: 1) biografska studija prof. Krešimira Filića, pod naslovom *Lik Vatroslava Jagića* (tiskana u vlastitoj nakladi, u Varaždinu, 1963.)³; 2) izvorni Jagićevi memoarski zapisi, pod naslovom *Spomeni mojega života*, koje je uredio i predgovor napisao Milan Rešetar (a u dva dijela objavila Srpska kraljevska akademija, 1930.-1934.)⁴; 3) bogata Jagićeva korespondencija sa članovima obitelji, rođacima, prijateljima i suradnicima (tiskana u tri sveska 1953., 1970. i 1983., u nakladi JAZU, urednici: Petar Skok i Josip Hamm); 4) knjiga akademika Stjepana Damjanovića *Opširnost bez površnosti (Podsjetnik na život i djelo Vatroslava Jagića)*, tiskana dosad već u tri izdanja, izd. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1988., 2006. 2013.

Iako je, dakle, literatura o Vatroslavu Jagiću uistinu impozantna, treba reći kako se do sada vrlo malo autorâ uopće bavilo istraživanjem najuže, zavičajne teme, tj. odnosima na relaciji Jagić-Varaždin i Varaždin-Jagić. Više se autora, međutim, bavilo Jagićevim vezama s domovinom Hrvatskom, a u tom kontekstu – njegovim navodno pretjeranim *slavenofilstvom* i *jugoslavenstvom*, a posebice

² Valja spomenuti da su – nakon Jagića – u nastavku projekta *Hrvatski književni povjesničari* održani i znanstveni skupovi posvećeni Šimi Ljubiću (2007.), Ivanu Kukuljeviću Sakcinskom (2010.) i Ivi Frangešu (2012.). Prema ustaljenom dvogodišnjem ritmu izlaženja zbornika znanstvenih radova s tih skupova – do sada su tiskani zbornici o Ljubiću i Kukuljeviću, a također je objavljen – i već javno predstavljen u Zagrebu, Trstu i Splitu – zbornik radova posvećen Ivi Frangešu.

³ Vidi: Krešimir FILIĆ: *Lik Vatroslava Jagića*, vlastita naklada, tisak: Novinsko-izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin, Varaždin, 1963., str. 1-136.

⁴ Vatroslav JAGIĆ: *Spomeni mojega života* (uredio i predgovor napisao Milan Rešetar), I. dio (1838.-1880.) i II. dio (1880.-1923.), izd. Srpska kraljevska akademija Beograd, 1930,1934.

nakon njegove odluke da umjesto na Sveučilištu u Zagrebu prihvati slavističku katedru u Berlinu (1874.). Međutim, nasuprot takvim osporavateljima Jagićeva *hrvatstva*, tj. njegovih neprijeporne svjetonazorne, nacionalno-političke i duboko ljudske privrženosti rodnom gradu Varaždinu i "malenoj domovini" Hrvatskoj, poslušajmo što o toj kontroverzi rezolutno bilježi Krešimir Filić:

"Mnogo su Jagiću predbacivali njegovu slavenofilstvo i jugoslavenstvo, često ga krivo objeđivali i nabacivali se na nj koječime, dok je *on uvijek bio i ostao dobar i iskren Hrvat*, povezan usko sa svojim zavičajem, a prema tomu i sa svojom hrvatskom domovinom, i to najdubljom ljubavi i sinovskom odanošću".⁵ A pišući o Jagićevu djetinjstvu i ranoj mladosti u obiteljskom okružju i školovanju u rodnome gradu (koji je u to doba bio i "žarište ilirizma"), Filić svoju osnovnu tezu dodatno pojašnjava ovako: "Sav taj sređeni i lijepi obiteljski život i žarko rodoljublje, koje je provejavalo cijelim domom, udarili su za sav život našem Jagiću neizbrisivi i trajni biljeg; on je do smrti (ostao) *hrvatski domoljub* i najveći pobornik narodnog jedinstva, pristaša političke linije biskupa Strossmayera i dr. Franje Račkoga, prvoborca za zbliženje svih slavenskih naroda najprije na kulturnom, a zatim i na političkom polju; u svome privatnom životu on je uzorni muž i otac".⁶

Ovim Filićevim prosudbama čini se da je nepotreban poseban komentar.

2.

Što je, dakle, uvjetovalo posebice Jagićeve duboke veze s gradom Varaždinom i čemu su se one praktično očitovale? Odgovore na ta pitanja poglavito sadrži vrlo opsežna Jagićeva korespondencija, kao i njegovi memoarski zapisi, već spomenuti *Spomeni mojega života*. Što se privatne Jagićeve korespondencije tiče, prema Krešimiru Filiću (koji je tu izvornu građu, velikim dijelom sačuvanu i u varaždinskom Gradskom muzeju, očito temeljito proanalizirao), najzanimljivija i najindikativnija su svakako "intimna pisma Jagićeve majke Ane Kraljekove, zatim Jagićeva pisma ženi Sidoniji, onda kćerki Stanki te njenome mužu profesoru dr. Milanu Rešetaru (...) Dopunjuju ih dopisi rođacima: Katici Hrupački, rođenoj Kraljek, te kanoniku Stjepanu Valdecu. Preostala korespondencija je mnogo manjeg opsega, ali ipak značajna, iako ona prva jasnije prikazuje Jagića kao čovjeka, muža, roditelja i rođaka (...) Kraj te izdašne korespondencije", naglašava Filić, "pomoglo mi je u radu vrlo mnogo poznavanje same sredine i života u Varaždinu, gdje je Jagić odrastao i formirao se za sav svoj vijek".⁷ Međutim, postoji još jedan

⁵ Usp. K. FILIĆ: *Lik Vatroslava Jagića*, Varaždin, 1963., str. 7.

⁶ K. FILIĆ, *ibidem*, str. 14-15.

⁷ K. FILIĆ, *ibidem*, str. 5-7. (Usp.: Ernest FIŠER, *Vatroslav Jagić i Varaždin*, u: *Zbornik o Vatroslavu Jagiću, književnom povjesničaru, kritičaru i filologu*, knjiga I., gl. urednik: prof. dr. sc. Tihomil MAŠTROVIĆ, izd. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2007, str. 380.)

veliki korpus Jagićeve privatne korespondencije koju ne navodi Filić, a koja također posvjedočuje o njegovoj višestrukoj (i višeslojnoj) dugogodišnjoj povezanosti ne samo s vlastitom obitelji, već i rodnim Varaždinom i domovinom Hrvatskom.

Riječ je o Jagićevoj prepisci s nekim uglednim i poznatim Varaždincima toga doba, a prije svega – o dopisivanju s varaždinskim gimnazijskim profesorom Ivanom Milčetićem (1853.-1921.), koji je bio i Jagićev (mlađi) suvremenik i kolega filolog po struci. Naime, kako je utvrdila Snježana Mostarkić (u svojoj raspravi "Korespondencija Milčetić-Jagić"⁸), "(...) osim obitelji Rešetar, tj. Jagićeve kćeri i zeta, upravo je Ivan Milčetić najčešći Jagićev naslovnik. Milčetićevu je adresu Jagić ispisao najmanje 164 puta (!), što na omotnicama pisama što na dopisnicama... A Milčetićevih je pisama Jagiću samo 20-ak manje: 137".⁹ Koji su bili razlozi za tako opsežnu i dugotrajnu prepisku između ove dvojice istaknutih hrvatskih znanstvenika i ujedno *zaslužnih Varaždinaca*, Snježana Mostarkić navodi sljedeće:

"Brojni su mostovi vodili od Jagića do Milčetića i obratno: ponajprije *filološka struka*, osobito glagoljske i paleografske teme; zatim *grad Varaždin*, koji je Milčetić prigrlio kao istinski zavičaj i kojemu je često laskao sa stanovitom ironijom, nazivajući ga *starodrevnim* i *slavnim* gradom Varaždinom. Jedna od zajedničkih tema Milčetiću i Jagiću svakako je bio i *politički svjetonazor*: obojica su bili zagovornicima hrvatsko-srpskoga jedinstva i snažnoga slavenstva. Pritom su se *zajednički razočaravali* i, rjeđe, radovali na povijesnim prekretnicama kojima su bili svjedoci"¹⁰ (sva isticanja kurzivom: E. F.).

Ukratko, Milčetić je Jagića niz godina redovno izvješćivao o svim važnijim zgodama i događajima u društvenom, kulturnom i političkom životu grada Varaždina. Štoviše, Milčetić je Jagiću tijekom njegova 45-godišnjeg profesionalnoga rada po "europskim prijestolnicama" – kao privrženi "varaždinski zet"¹¹ – činio i mnogobrojne privatne usluge. Na temelju proučene korespondencije Milčetić-Jagić, o tome Snježana Mostarkić navodi sljedeće primjere:

"Osim poslova vezanih uz struku, Milčetić je nebrojeno puta ispunjavao Jagićeve privatne zahtjeve: brinuo se za Jagićevu obiteljsku grobnicu, o kojoj je svake godine o Svim Svetima pisao svojevrstan izvještaj; velikim je dijelom pripomogao

⁸ Vidi: Snježana MOSTARKIĆ: *Korespondencija Milčetić - Jagić*, u: *Zbornik o Ivani Milčetiću, književnom povjesničaru, filologu i etnologu*, ed. Hrvatski književni povjesničari, sv. 7, gl. urednik: prof. dr. sc. Tihomil MAŠTROVIĆ, izdavač: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, suizdavač: Matica hrvatska Varaždin, Zagreb 2002., str. 403-415.

⁹ S. MOSTARKIĆ, *ibidem*, str. 403.

¹⁰ S. MOSTARKIĆ, *ibidem*, str. 403-404.

¹¹ Vidi: Ernest FIŠER: *Varaždinsko razdoblje života i rada Ivana Milčetića*, u: *Zbornik o Ivanu Milčetiću, književnom povjesničaru, filologu i etnologu*, ed. Hrvatski književni povjesničari, sv. 7, gl. urednik: prof. dr. sc. Tihomil MAŠTROVIĆ, izdavač: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, suizdavač: Matica hrvatska Varaždin, Zagreb 2002., str. 463-472.

organiziranju pokopa Jagićeve supruge, kada se Jagić zbog lošega vremena i poodmaklih godina nije usudio krenuti put Varaždina; nekoliko godina kasnije Milčetić i njegova supruga Štefanija preuzeli su organizaciju postavljanja spomenika na grobnicu. Kada bi Jagićevi poželjeli putovati u stari kraj, Milčetić bi im pronalazio i predbilježio smještaj te osigurao prijevoz (...) Brinuo se o zakupu Jagićevih oranica, a u ratno doba, kada je i sam već bio slab i bolestan, pronalazio hranu, u prvome redu brašno, i ishodio razne potvrde kako bi ju dostavio do Beča".¹²

Sve navedene činjenice očito svjedoče o Jagićevim trajnim vezama s gradom svoga rođenja, djetinjstva i rane mladosti – Varaždinom, čak i za vrijeme njegova dugogodišnjega profesionalnog djelovanja u inozemstvu, djelovanja koje mu je priskrbilo svjetsku slavu kao onodobnom "patrijarhu slavistike" (S. Damjanović)¹³ odnosno "korifeju slavističke znanosti" (S. Mostarkić).¹⁴ Gotovo identične stavove o tome iznosi i Krešimir Filić, objašnjavajući "kako i koliko je Jagić bio vrlo usko povezan najtoplijim osjećajima sa svojim roditeljima i svojim rodnom gnijezdom Varaždinom. Ti se osjećaji i ljubav prema zavičaju ispoljuju uvijek iznova u njegovu životu, on je često u svojim mislima uz drage roditelje na lijepom varaždinskom groblju, te im zajedno s braćom podiže nadgrobni spomenik, a ovdje želi i on naći svoj zadnji počinak".¹⁵

U ovoj prigodi možemo se također složiti s Filićevom konstatacijom da Jagiću "nije (...) bilo lako otići od nas, dosta je radi toga propatio, ali moramo istaknuti, da nas nije nikada zaboravio, a da je ipak bila sreća za nj i slavensku nauku, što nije ostao u našoj uskoj sredini, koja nije mogla dati pravi zamah orlovskom lijetu genijalnog učenjaka". A kada je, prema Jagićevoj višekratno izraženoj želji, nakon smrti (u Beču, 5. kolovoza 1923.) njegovo tijelo bilo dovezeno u Varaždin, radi pokopa u obiteljsku grobnicu (12. kolovoza), bio je to uistinu i najmasovniji i najdostojanstveniji ispraćaj jednoga zaslužnog Varaždinca zabilježen u varaždinskoj povjesnici.

Evo što je o tome zapisao Krešimir Filić: "Na poziv varaždinske gimnazijske ekstenze izvjesiše i građani na kućama crne zastave odnosno trobojnice s crnim velom, električne svjetiljke bijahu zavite florom (...) Uz pokojnikov lijes (u predvorju kazališta) čuvahu stražu: članovi građanske čete i ('purgari'), obih sokolskih društava te oni vatrogasnog društva (...) Kondukt je vodio nadbiskup dr. Ante Bauer (...) Nakon opijela održana su četiri govora s balkona kazališta". Posmrtno su govore preminulom Jagiću tom prigodom izgovorili: dr. Stjepan Ivšić,

¹² S. MOSTARKIĆ, *ibidem*, str. 423.

¹³ Usp. Stjepan DAMJANOVIĆ: "Patrijarh slavistike: Vatroslav Jagić", u knjizi: *Filološki razgovori*, izd. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2000., str. 151-165.

¹⁴ S. MOSTARKIĆ, *ibidem*, 405.

¹⁵ K. FILIĆ, *ibidem*, str. 30-31.

uime JAZU i dr. Aleksandar Belić, uime SANU, te sveučilišni rektori dr. František Pastrnek iz Praga i dr. Aleš Ušeničnik iz Ljubljane. A nad otvorenom Jagićevom rakom na Gradskom groblju izredalo se još šestoro uglednih varaždinskih govornika: dr. Matija Murko, dr. Stjepan Srkulj, dr. Sigismund Čajkovac, Zlata Kovačević, Ivan Švagel i tadašnji gradonačelnik Vjenceslav Podgajski.¹⁶

3.

Zaključno se, dakle, može ustvrditi kako su se Jagićeve trajne i duboke veze s rodnim gradom Varaždinom primarno začele još u njegovoj obitelji, koju je beskrajno volio i cijenio, a posebice svoje roditelje, oca Vinka i majku Anu. Stoga se Jagić o oba roditelja s iznimnom sinovljevom osjećajnošću i poštovanjem prisjeća i na vrhuncu vlastite profesionalne karijere, pišući (u Beču) autobiografske uspomene. Ta sjećanja (pod naslovom *Spomeni mojega života*) započeo je zapisivati 1897. godine, ali ih je ubrzo prekinuo i nastavio intenzivnije pisati tek od 1917., i to na njemačkom jeziku, jer su prvotno bila namijenjena Bečkoj akademiji.¹⁷ Evo kako se, tada već slavni znanstvenik, prisjeća svog oca, majstora čizmara Vinka:

“On se rodio 25. marta 1802. godine u Hrvatskom zagorju, u Gotalovcu kod Zajezde te je u mladim godinama došao u Varaždin, da onda izuči čizmarski zanat. *Směm se ponositi njime*, jer je, što ga ja pamtim, uživao, i u Varaždinu i na daleko i široko u okolici, veliki ugled kao poštovanja vrédni građanin, kao pouzdani majstor, čija je roba bila na glasu kao solidno rađena... U njega je bila divna pamet, a umio je vješto podražavati mjesne govore, osobito u Zagorju... To su bili kod mene najraniji utisci osétljivih razlika među prstonarodnim govovima, dakle *neka vrsta praktične dijalektologije (...)*”¹⁸

A još emotivnije Jagić se prisjeća svoje majke Ane: “(...) valja mi ipak priznati da je u našoj roditeljskoj kući princip kulturnog napretka predstavljala moja nezaboravna majka Ana Kraljek... Moja je majka, mislim, od svoga oca, mojega deda, baštinila osobitu volju za kulturnim napretkom, koja se očitovala u čitanju knjiga i u želji što kulturnijeg uređenja porodičnog života, nadasve u dobrom uzgoju dčce. Njen otac, *moj deda, imao je čitavu malu biblioteku kajkavske literature, koju je svu pročitala i moja majka*” (sva isticanja E.F.).¹⁹

¹⁶ O posljednjem ispraćaju Vatroslava Jagića u Varaždinu podrobno je ondašnju hrvatsku kulturnu javnost izvjestio Krešimir Filić u svom članku “Zadnja počast Varaždina Vatroslavu Jagiću”, u časopisu *Vijenac* (urednici: F. Nikolić i F. Jelačić), god II., knj. III/12, broj 12, Zagreb, 1924.

¹⁷ Vidi: Stjepan DAMJANOVIĆ: *Opširnost bez površnosti. Podsjetnik na život i djelo Vatroslava Jagića*, izd. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2006., str. 44.

¹⁸ S. DAMJANOVIĆ, ibidem, str. 49. (Isto u: *Spomeni mojega života*, I. dio, Beograd, 1930.)

¹⁹ S. DAMJANOVIĆ, ibidem, str. 49.

Radi pune povijesne istine valja na kraju istaknuti kako su trajnu privrženost i ljubav Vatroslava Jagića prema Varaždinu – njegov rodni grad i njegovi građani cijenili i ponosili se time još za Jagićeva života, a nakon smrti su mu na primjerene načine takvu odanost i ljubav nastojali uzvratiti. Jer, grad Varaždin je bio i ostao ne samo Jagićevo obiteljsko, građansko i profesionalno *ishodište* te posmrtno *počivalište*, već i trajno svjetonazorno, cjeloživotno i duhovno *uporište*. O takvom značenju Varaždina u Jagićevu životu podsjeća nas suvremenike njegova spomen-figura izlivena u bronci (djelo slovenskoga kipara Janeza Vajsa), koju su mu Varaždinci postavili još davne 1938. godine (uz 100. obljetnicu njegova rođenja), i to upravo u središnjem parku grada Varaždina, koji danas nosi ime *Šetalište Vatroslava Jagića*.

U tome pak kontekstu, nakon što je uređena memorijalna soba i sređena rukopisna ostavština Vatroslava Jagića u varaždinskome Gradskom muzeju, preostaje još i cjelovita rekonstrukcija (sačuvane ali devastirane) Jagićeve obiteljske kuće,²⁰ koja je bivšim gradskim vlastima (u obje jugoslavenske države) služila za – udomljavanje gradske socijale. Stoga treba reći kako obnova tog objekta i njegovo stavljanje u novu, primjereniju funkciju – nije samo neizmireni dug Grada Varaždina prema svomu najznamenitijem sugrađaninu u povijesti, nego i moralna obveza sada suverene i samostalne hrvatske države prema svojim znanstvenim velikanima i dokazanim hrvatskim domoljubima kakav je bio i Vatroslav Jagić.

Vrijedi spomenuti da je od 1999. godine, kada su iz te kuće otišli i zadnji (privremeni) stanari, ona bila prepuštena *zubu vremena*, tj. ubrzanom propadanju. Stoga je Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu još 2004. zatražio od Ministarstva kulture RH financijsku podršku za kompletnu sanaciju (rekonstrukciju) te građevine, ali mu je zahtjev bio odbijen. Nakon toga je 2009. godine novinska tvrtka Varaždinske vijesti d.d. ponudila Gradu Varaždinu cjelovitu obnovu navedene kuće, pod ugovornim uvjetom njena dugoročnog zakupa, ali na žalost niti taj projekt nije uspio. Možda će više uspjeha imati projekt varaždinske agencije Sjever-Dan, koja je početkom 2013. za temeljitu obnovu Jagićeve obiteljske kuće podnijela natječajnu ponudu za dodjelu namjenskih sredstava nadležnom fondu Europske unije. Valja se nadati da će sredstva biti i odobrena, s obzirom na Jagićeve zasluge za europsku (i svjetsku) slavistiku. Kao što se treba i nadati da će Grad Varaždin, glede vlasničkih prava nad negdašnjom kućom obitelji Jagić, uskoro srediti imovinsko-pravne odnose s hrvatskom državom, kako bi se u tom povijesno značajnom zdanju ubuduće mogli organizirati primjereni kulturni sadržaji.

²⁰ Zanimljivo je spomenuti da se ta Jagićeva obiteljska kuća danas nalazi u Ulici Krešimira Filića, na kućnom broju 14, premda bi bilo logičnije da je upravo ta ulica dobila ime po Vatroslavu Jagiću, a po Filiću – neka druga ulica (ili trg) u Varaždinu.

SAŽETAK

JAGIĆEVE TRAJNE VEZE S VARAŽDINOM

Iako je najveći dio svoga plodnoga života i profesionalnog rada izbio izvan Varaždina, "otac slavenske filologije" Vatroslav Jagić (Varaždin, 6.VII.1838. – Beč, 5.VIII.1923.) uspio je održavati i trajne veze s rodnim gradom. Te su se veze posebno očitovale na tri plana: a) na *egzistencijalno-građanskom* (u stalnoj skrbi za članove obitelji i obiteljsku imovinu); b) *profesionalno-društvenom* (Jagićevim interesom za kulturna, društvena i politička zbivanja u gradu Varaždinu i dugogodišnjoj korespondenciji s kolegom filologom, prof. Ivanom Milčetićem); c) *emotivno-zavičajnom* (izravnim iskazivanjem ljubavi i privrženosti prema najužem zavičaju i domovini Hrvatskoj, uključujući i želju da mu zadnje počivalište bude u obiteljskoj grobnici na Gradskom groblju u Varaždinu). U odavanju pak počasti svome najslavnijem sinu, Varaždinci sve do danas skrbe o mramornoj grobnici obitelji Jagić, a Vatroslavu je 1938. postavljena i brončana spomen-figura u Gradskom parku, koji je ujedno imenovan njegovim imenom. Gradu Varaždinu, međutim, kao neizmiren dug još preostaje temeljita obnova i stavljanje u kulturnu funkciju danas ispražnjene i derutne Jagićeve obiteljske kuće, koja se nalazi pod preventivnom zaštitom konzervatorske službe.

Ključne riječi: Grad Varaždin, slavenska filologija; zavičaj; domovina Hrvatska; Krešimir Filić; Ivan Milčetić; "Spomeni mojega života".

ZUSAMMENFASSUNG

JAGIĆ DAUERHAFTE BEZIEHUNGEN ZU VARAŽDIN

Obwohl er den größten Teil seines überaus fruchtbaren Lebens und seiner professionellen Laufbahn außerhalb von Varaždin verbracht hatte, pflegte der „Vater der slawischen Philologie“ Vatroslav Jagić (Varaždin, 6. VII. 1838 – Wien, 5. VIII. 1923) dennoch dauerhafte Beziehungen zu seiner Geburtsstadt. Diese Beziehungen können auf drei Ebenen besonders gut nachvollzogen werden: a) *der existentiellen* (Sorge um seine Familie und den familiären Besitz); b) *der beruflich-gesellschaftlichen* (Jagićs Interesse für die kulturellen, gesellschaftlichen und politischen Ereignisse in Varaždin, das sich in seiner langjährigen Korrespondenz mit seinem Kollegen, dem Philologen Ivan Mičetić niederschlug); c) *der emotiven* (wiederholtes Bekunden von Liebe und Gebundenheit an seinen Geburtsort und seine kroatische Heimat, einschließlich des Wunsches, seine letzte Ruhestätte in der Gruft der Familie Jagić auf dem städtischen Friedhof in Varaždin zu finden). Hinsichtlich der Ehrung ihres bedeutendsten Sohnes, bleibt für

die Stadt Varaždin – nachdem ihm bereits ein bronzenes Denkmal errichtet und der Stadtpark nach ihm benannt worden ist – noch die Aufgabe übrig, das heute leerstehende und heruntergekommene Haus der Familie Jagić, das sich unter präventivem Denkmalschutz befindet, von Grund auf zu renovieren und es seiner kulturellen Funktion zuzuführen.

Schlüsselwörter: Stadt Varaždin; slawische Philologie; Familie; Heimat; Kroatien; Ivan Milčetić; Krešimir Filić; “Spomeni mojega života”.